

Kastamonu Education Journal

September 2018 Volume:26 Issue:5

kefdergi.kastamonu.edu.tr

Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programının Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programında (PISA) Yoklanan Okuma Becerileri Açısından Analizi (Zonguldak Örneği)

Analysis of The Turkish 6th, 7th, 8th Grades Curricula in Terms of Reading Skills in The Programme for International Student Assessment (PISA) (Zonguldak Sample)

Murat İNCE^a, F. Dilek GÖZÜTOK^b

^aZonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Zonguldak, Türkiye

^bAnkara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, PISA okuma becerileri yeterlikleri ile 2005 Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının örtüşüp örtüşmediğinin değerlendirilmesi, PISA okuma becerileri testi sonuçlarının 7, 8 ve 9. sınıf öğrencilerinin başarı düzeylerinde eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak, Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı Analizi için Ölçütler Formu, Sormaca ve PISA Okuma Becerileri Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında yer alan okuma becerileri kazanımlarının, PISA'nın çoğunlukla birinci, ikinci ve üçüncü düzeylerindeki okuma becerileri yeterlikleri ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Abstract

The aim of this study is to evaluate whether the PISA reading proficiencies correspond to the objectives in the Turkish 6th, 7th, 8th grades curricula; and whether the results of the PISA reading skills test vary according to class levels in 7th, 8th and 9th grades. Survey design was used in the study. The Assessment Criteria Form for Curriculum Analysis, a Questionnaire and the PISA Reading Skills Test were used for data collection. It was determined as a result of the study, that there was a partial correspondence between the PISA reading proficiencies and the objectives in the Turkish 6th, 7th, 8th grades curricula of MoNE, and that the partial corresponding objectives corresponded to the reading proficiencies on the lower level of PISA.

Anahtar Kelimeler

2005 Türkçe 6, 7 ve 8. sınıf öğretim programı okuma becerileri uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA) PISA okuma okuryazarlığı PISA okuma becerileri yeterlikleri

Keywords

2005 Turkish 6th, 7th, 8th grades curricula reading skills programme for international student assessment (PISA) PISA reading skills proficiencies

Extended Summary

Introduction

One of the motives for developing new curricula which aims at solving problems in the educational system and the curricula in Turkey and training critical- and creative-thinking students with confidence is stated to be that students get low scores in international tests and surveys such as PISA, PIRLS, and TIMSS (MEB, 2006). It is seen that achievement levels of students in Turkey are not on the desired level in terms of reading skills and mathematics in PISA and TIMSS. As for the reading skills especially, it is also stated by researchers like Olkun and Aydoğdu (2003) and Ardahan and Ersoy (2004) that Turkey's results have fallen short and placed at the bottom of the list. Based on the motives abovementioned, the achievement levels of students who went through Ministry of National Education (MoNE)'s Turkish lesson 6th, 7th, and 8th grades curricula developed and implemented by giving the reason of general failure in international educational assessments such as PISA again failed to satisfy the expectations in PISA 2012 and 2015. Lack of progress in international educational assessments today and low performance of students in the domain of reading skills which lays the foundation especially for accessing the information and plays a key role in individual's educational-instructional process despite the readjustments in the curricula constitute the research problem. PISA which was applied in 2012 and 2015 turned out to be questioning the effectiveness of 2005 curricula. The case also indicates the problem whether the objectives of reading skills in 2005 MoNE's Turkish lesson 6th, 7th, and 8th grades curricula correspond to the proficiencies in the PISA domain of reading skills.

Purpose of the Study

The aim of this study is to evaluate whether the PISA reading proficiencies correspond to the objectives in the Turkish 6th, 7th, 8th. grades curricula; and whether the results of the PISA reading skills test vary according to class levels in 7th, 8th and 9th grades.

Method

Survey design was used in the study. The population of the study was comprised of 9th grade students in Anatolian High Schools in the province of Zonguldak, and 7th and 8th grades students in the secondary schools of the same province. 551 students took part in the study – with 94 being 7th grade, 95 being 8th grade and 362 being 9th grade students. The Assessment Criteria Form for Curriculum Analysis, a Questionnaire and the PISA Reading Skills Test were used for data collection.

Conclusion and Recommendations

It was determined in the study that there was a partial correspondence between the PISA reading proficiencies and the objectives in the Turkish lesson 6th, 7th, 8th grades curricula of the MoNE, and that the partial corresponding objectives corresponded to the reading proficiencies on the lower level of PISA. In this study, 7th, 8th and 9th grades students got lower scores from PISA reading test. It was found in the study that there was a significant difference in favour of posttest in the academic year although there was a very low increase of students' average scores obtained from the PISA reading skills test. Based on the research results, it is recommended that reading skills objectives of the Turkish lesson 6th, 7th, 8th grades curricula are re-developed in terms of measurability, lucidness, PISA reading skills proficiencies in line with the opinions of experts, academicians and teachers.

1. Giriş

Küreselleşme, modern dünyayı ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan etkileyen karmaşık bir olgudur. Ülkelerin, finansal, toplumsal ve teknolojik alandaki değişimleri sürdürülebilirlik istekleri ile doğrudan ilişkili bir olgu olan küreselleşmenin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle hızlı ve yaygın bir biçimde toplumları etkilemesi kaçınılmaz bir süreçtir. Karaman, (2010) küreselleşmenin doğrudan etkilediği kurumların başında kaçınılmaz olarak eğitim kurumlarının geldiğini belirtmektedir. Dale, (2000) ve Anderson, (2005) hesap verilebilirlik ve küreselleşmenin eğitim ile doğrudan ilgili kavramlar olduğunu söylemekte ve eğitim politikalarının bu kavramların getirdiği yeni eğilimlerden etkilenmesinin doğal ve kaçınılmaz bir süreç olduğunu belirtmektedir. Berberoğlu ve Kalender'e göre (2005) eğitimin evrensel bir boyut kazanması, uluslararası kuruluşların eğitim yaklaşımlarına yön vermek için uluslararası karşılaştırmalar yaparak eğitim politikalarını belirleme isteğini ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, ülkelerin eğitim programlarını yeniden yapılandırmaları, eğitim programlarındaki eksiklikleri giderebilmeleri ve uluslararası eğitim alanında kendi yerlerini görebilmeleri için son yıllarda dünya çapında Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) ve Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS) gibi bazı eğitim araştırmaları gerçekleştirilmektedir.

PISA her üç senede bir matematik, fen bilimleri ve okuduğunu anlama alanındaki okuryazarlık yeterliklerinden birisine odaklanmaktadır ve bu bakımdan diğer uluslararası sınavlarla karşılaştırıldığında, PISA'nın daha kapsamlı bir proje olduğu söylenmektedir (Bennet, 2009). PISA, öğrencilerin, matematik, fen ve okuma becerileri okuryazarlıklarının, öğrencilerin ve ailelerinin sosyo-ekonomik göstergelerinin değerlendirildiği bir uluslararası eğitim araştırmasıdır. PISA, OECD üyesi 34 ülke ve üyesi olmayan 31 diğer ülkedeki zorunlu eğitimini tamamlamış 15 yaşındaki öğrencilerin ihtiyaç duydukları temel bilgi ve becerilere hangi ölçüde sahip olduklarını göstermektedir (OECD, 2011). PISA uygulamasında, zorunlu eğitimlerini tamamlamış 15 yaşındaki öğrencilerin öğrendiklerinin ne kadarını anımsayabildiklerinin yanında, öğrendiklerini okul içinde ya da okul dışındaki sosyal ortamlarda ne ölçüde kullanabildiklerinin belirlenmesi de önem taşımaktadır (Acar, 2008).

Türk eğitim sisteminde son zamanlarda değişim ve yeniliklerin önemli bir kısmı öğretim programlarında görülmektedir. Bıkmaz'a göre (2006) programlardaki bu değişim yalnızca Türkiye'de değil ABD, Avustralya, İngiltere, Çin, Rusya, Fransa ve Malezya vb. gibi birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede de yaşanmaktadır. Yöneticiler tarafından adına 'reform' denen bu değişim dalgasının bütün dünyada yaygın olmasına; bilgi toplumuna geçiş, küreselleşme çabaları, ülkelerin evrensel yarışta söz sahibi olmak istemeleri ve modern dünya düzenine uygun insan gücünün yetiştirilmesi gerekliliği gibi nedenler gösterilmektedir (Erdoğan, 2008). Bu nedenler göz önünde bulundurularak 2005 yılında yenilenen öğretim programlarından biri de Türkçe öğretim programlarıdır. 1-5. sınıflar için hazırlanan öğretim programları 2005 yılında, 6. 7. 8. sınıflar için hazırlanan öğretim programları 2006, 2007 ve 2008 yıllarında kademeli olarak uygulamaya konulmuştur.

Türkiye'de eğitim sisteminde ve öğretim programlarında karşılaşılan sorunları çözmeyi, çağdaş, bilimsel, eleştirel, yaratıcı düşünen, özgüveni yüksek bireyler yetiştirmeyi hedefleyen yeni öğretim programlarının hazırlanma gerekçelerinden biri, öğrencilerin PISA, PIRLS, TIMSS gibi uluslararası sınavlarda düşük puanlar almaları olarak ifade edilmektedir (MEB, 2006). PISA ve TIMSS gibi uluslararası sınavlarda, okuma becerileri ve matematik alanları açısından Türkiye'deki öğrencilerin başarı düzeylerinin istenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Özellikle okuma becerileri alanına bakıldığında, Türkiye'nin sonuçlarının bekleneni karşılamayıp son sıralarda yer aldığı Olkun ve Aydoğdu (2003) ve Ardahan ve Ersoy (2004) gibi araştırmacılar tarafından da belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerden hareketle, PISA gibi uluslararası eğitim araştırmalarındaki genel başarısızlık neden gösterilerek hazırlanan ve uygulanan MEB Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programından geçen öğrencilerin başarı düzeyleri, 2012 yılındaki PISA uygulamasında yine beklentileri karşılamamıştır. Öğretim programlarının yenilenmesine rağmen, uluslararası eğitim araştırmalarında bugün de ilerleme sağlanamaması ve özellikle bilgiye ulaşmanın temelinde yer alan ve bireylerin eğitim öğretim sürecinde anahtar bir rol oynayan okuma becerileri alanında öğrencilerin düşük performans göstermeleri araştırmanın problemi oluşturmaktadır. 2012 ve 2015 yıllarında uygulanan PISA, sonuçları itibarıyla 2005 programlarının etkililiğini sorgular niteliktedir. Ayrıca bu durum, PISA okuma becerileri alanındaki yeterlikler ile MEB Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının örtüşüp örtüşmediği problemi de ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, PISA okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının örtüşüp örtüşmediğinin değerlendirilmesi, PISA okuma becerileri testi sonuçlarının 7, 8 ve 9. sınıf öğ-

rencilerinin başarı düzeylerinde eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçlara ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. PISA okuma becerilerinde ölçülen yeterlikler, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımları ile ne ölçüde örtüşmektedir?
2. PISA okuma becerileri testi puanları, 7, 8 ve 9. sınıflarda eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, Büyüköztürk (2008) tarafından “geçmişteki ya da bugünkü bir durumu kendi koşulları içerisinde betimlemeye olanak tanıyan bir araştırma modeli” olarak tanımlanmaktadır. Araştırmada, MEB Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında yer alan okuma becerileri kazanımları incelenmiş ve bu kazanımlar PISA okuma becerileri yeterlik düzeylerindeki yeterliklerle karşılaştırılmıştır. Hazırlanan başarı testi ile öğrencilerin okuma becerileri alanındaki yeterlikleri betimlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, araştırmada PISA okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının örtüşüp örtüşmediğinin değerlendirilmesi için doküman incelemesi yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin Batı Karadeniz bölgesinde yer alan Zonguldak ilindeki Anadolu Liselelerinde bulunan 9. sınıf öğrencileri ve ortaokullarda bulunan 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemin belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. PISA'ya katılan öğrencilerde 15 yaş koşulu arandığı için, araştırmada 9. sınıf öğrencilerinin yer alması ve çalışma grubunun oluşturulmasında ölçüt örnekleme yönteminin kullanılması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Araştırmada, hazırlanan başarı testi ile öğrencilerin okuma becerileri alanındaki yeterlikleri betimlenmeye çalışılmıştır. Okuma becerileri alanındaki sarmal yapı nedeniyle öğrencilerin okuma becerileri alanındaki gelişimlerinin sınıf düzeyinde analiz edilebilmesi için 7 ve 8. sınıf öğrencileri araştırmanın çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Araştırmaya 7.(94 öğrenci), 8.(95 öğrenci) ve 9.(362 öğrenci) sınıflardan toplam 551 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı Analizi için Ölçütler Formu

Araştırmada doküman incelemesinde kullanılmak üzere Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı Analizi için Ölçütler Formu hazırlanmıştır. PISA okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının örtüşüp örtüşmediğinin değerlendirilebilmesi için formda yer alan ölçütler yapılandırılmış ve form alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarının dönütleri ve görüşleri çerçevesinde, forma araştırmanın amaçları ile örtüşen bazı yeni ölçütler eklenerek son biçimi verilmiştir.

PISA Okuma Becerileri Testi

PISA Okuma Becerileri test maddeleri daha önceki PISA uygulamalarında çıkmış sorulardan oluşmaktadır. Okuma becerileri testinde PISA uygulamalarında olduğu gibi metin çeşitliliğinin sağlanmasına dikkat edilmiş, metinler PISA okuma becerileri değerlendirme çerçevesindeki metin özelliklerini yansıtmıştır. PISA okuma becerileri testindeki sorular hem PISA'nın okuma becerileri yeterliklerini hem de Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında yer alan okuma becerileri kazanımlarını kapsamaktadır. PISA Okuma Becerileri Testinde 8 farklı metin vardır. Testte, 14 çoktan seçmeli ve 16 açık uçlu soru olmak üzere toplam 30 madde bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

1. Araştırma Sorusu ile ilgili Verilerin Analizi

Araştırmanın, “PISA okuma becerilerinde ölçülen yeterlikler, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımları ile ne ölçüde örtüşmektedir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında bulunan okuma becerileri kazanımları doküman incelemesi ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın başlangıcında, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında bulunan toplam 51 okuma becerisi kazanımı PISA okuma becerileri alanında yer alan yeterlikler ile karşılaştırılmıştır. PISA okuma becerileri yeterliklerinin, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımları ile ne ölçüde örtüştüğü yaklaşık bir yüzdelik değer verilerek raporlaştırılmıştır.

mıştır. Yüzdeler hesaplanırken, örtüşen kazanımlar ve yeterliklerin sayısı dikkate alınmıştır. Frekans tabloları ile bulgular sunularak yorumlanmıştır.

2. Araştırma Sorusu ile ilgili Verilerin Analizi

Araştırmanın, “PISA okuma becerileri testi puanları, 7, 8 ve 9. sınıflarda eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla başarı testi öntest ve sontest uygulamaları çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin çoktan seçmeli sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı tarafından PISA okuma becerileri testi cevap anahtarı ile puanlanmıştır. Öğrencilerin başarı testinin açık uçlu sorularına verdikleri yanıtlar ise puanlayıcılar arası güvenilirliğin sağlanması amacıyla iki Türkçe öğretmeni tarafından değerlendirilmiş ve puanlanmıştır.

Veriler üzerinde yapılan analiz sonucunda, Pearson korelasyon katsayısı 982 olarak bulunmuş, verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu analiz doğrultusunda, parametrik testlerin uygulanma koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin PISA Okuma Becerileri öntest ve sontest puanlarının anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığı Bağımlı Gruplar için t testi ile analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırma verilerinin analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programı kılavuzunda, Türkçe’yi doğru ve etkili kullanmanın ve iletişimin önemli dil becerilerinden olduğu vurgulanmaktadır. MEB (2006)’da, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programının okuma, dinleme / izleme, konuşma, yazma öğrenme alanları ile dil bilgisinden oluştuğu belirtilmiştir. Türkçe öğretim programlarında, okuma alanına ait dört temel amaç bulunmaktadır. Okuma kurallarını uygulama, okuduğu metni anlama ve çözümleme, okuduğu metni değerlendirme, söz varlığını zenginleştirme ve okuma alışkanlığı kazanma olarak belirtilen amaçların altında maddeler halinde toplam elli bir kazanım yer almaktadır (MEB, 2006: 24).

PISA, uygulamaya katılan öğrencilerin okuma becerileri performansını altı yeterlik düzeyinde değerlendirmektedir (OECD, 2013). PISA’da 1. düzey en temel düzey, 6. düzey ise en yüksek düzey olarak kategorize edilmiştir.

PISA 1. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdeler değeri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. PISA 1. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdeler Değeri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	3	75
Örtüşmeyen Yeterlikler	1	25
Toplam	4	100

Tablo 1. İncelendiğinde PISA 1. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı kazanımlarının yaklaşık %75’i örtüşmektedir. PISA okuma becerileri yeterlik düzeylerinden en düşüğü olarak belirtilen bu düzeyde, öğretim programındaki okuma becerileri ile örtüşmeyen yeterlik %25 olarak belirlenmiştir.

PISA 2. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdeler değeri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. PISA 2. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdeler Değeri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	3	75
Örtüşmeyen Yeterlikler	1	25
Toplam	4	100

Tablo 2. İncelendiğinde, PISA 2. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe öğretim programları okuma becerileri kazanımları yaklaşık %75’i örtüşmektedir. PISA 2. düzey okuma becerileri yeterliklerinde, öğretim programlarındaki

okuma becerileri kazanımları ile örtüşmeyen yeterlik yaklaşık %25 olarak belirlenmiştir.

PISA 3. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdelerik değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. PISA 3. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdelerik Değerleri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	3	40
Örtüşmeyen Yeterlikler	4	60
Toplam	7	100

Tablo 3 incelendiğinde, PISA 3. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı okuma becerileri kazanımları yaklaşık %40’ı örtüşmektedir. PISA 3. düzey okuma becerileri yeterliklerinde, öğretim programlarındaki okuma becerileri kazanımları ile örtüşmeyen yeterlik yaklaşık %60 olarak belirlenmiştir.

PISA 4. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdelerik değerleri Tablo 4’da verilmiştir.

Tablo 4. PISA 4. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdelerik Değerleri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	1	20
Örtüşmeyen Yeterlikler	4	80
Toplam	5	100

Tablo 4 incelendiğinde, PISA 4. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı okuma becerileri kazanımları yaklaşık %20’si örtüşmektedir. PISA 4. düzey okuma becerileri yeterliklerinde, öğretim programlarındaki okuma becerileri kazanımları ile örtüşmeyen yeterlik yaklaşık %80 olarak belirlenmiştir.

PISA 5. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdelerik değerleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. PISA 5. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdelerik Değerleri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	1	33
Örtüşmeyen Yeterlikler	2	67
Toplam	3	100

Tablo 5. incelendiğinde, PISA 5. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı okuma becerileri kazanımları yaklaşık olarak %33’ü örtüşmektedir. PISA 5. düzey okuma becerileri yeterliklerinde, öğretim programlarındaki okuma becerileri kazanımları ile örtüşmeyen yeterlik yaklaşık %67 olarak belirlenmiştir.

PISA 6. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanımların örtüşme durumlarının yaklaşık yüzdelerik değerleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. PISA 6. Düzey Okuma Becerileri Yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki Okuma Becerileri Kazanımlarının Örtüşme Durumlarının Yüzdelerik Değerleri

Örtüşme Durumu	f	%
Örtüşen Yeterlikler	1	20
Örtüşmeyen Yeterlikler	4	80
Toplam	5	100

Tablo 6 incelendiğinde, PISA 6. düzey okuma becerileri yeterlikleri ile Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programı okuma becerileri kazanımları yaklaşık %20’si örtüşmektedir. PISA 6. düzey okuma becerileri yeterliklerinde, öğretim programlarındaki okuma becerileri kazanımları ile örtüşmeyen yeterlik yaklaşık %80 olarak belirlenmiştir.

Yukarıda verilen tablolardan anlaşılacağı gibi, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında yer alan okuma becerileri kazanımlarının, PISA'nın çoğunlukla birinci, ikinci ve üçüncü düzeylerindeki okuma becerileri yeterlikleri ile yaklaşık yüzdelik değer olarak daha fazla örtüştüğü görülmektedir. PISA okuma becerileri yeterlik düzeyleri yükseldikçe, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programında yer alan kazanımların PISA'daki yeterliklerle örtüşme yüzdesi düşmüştür.

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın, "PISA Okuma Becerileri Testi puanları, 7, 8 ve 9. sınıflarda eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?" sorusuna yanıt aramak amacıyla başarı testi öntest ve sontest uygulamaları çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir. Aşağıda, 7, 8 ve 9. sınıf öğrencilerinin PISA Okuma Becerileri testinden aldıkları öntest-sontest puanlarının karşılaştırılması ile ilgili analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

7, 8 ve 9. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri testinden aldıkları öntest-sontest ortalama puan, standart sapma değerleri Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. 7, 8 ve 9. Sınıf Öğrencilerinin PISA Okuma Becerileri Testinden Aldıkları Öntest-Sontest Ortalama Puan ve Standart Sapma Değerleri

Ölçüm		N	$\bar{X}$	ss	Std. Hata Ortalaması
Öntest Puanları	7. Sınıf	94	15.35	5.95	.614
	8. Sınıf	95	18.45	7.80	.800
	9. Sınıf	362	22.06	9.94	.522
Sontest Puanları	7. Sınıf	94	16.21	5.74	.592
	8. Sınıf	95	20.31	7.45	.765
	9. Sınıf	362	23.03	9.79	.514

PISA okuma becerileri testinde bir öğrenci en yüksek 46 tam puan alabilmektedir. Tablo 7'de görüldüğü gibi, eğitim öğretim yılının başında, 7. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri başarı testinin ortalama puanları 15.35 iken, eğitim öğretim yılının sonunda uygulanan başarı testinin ortalama puanları 16.21 olmuştur. Eğitim öğretim yılının başında, 8. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri başarı testinin ortalama puanları 18.45 iken, eğitim öğretim yılının sonunda uygulanan başarı testinin ortalama puanları 20.31 olmuştur. Eğitim öğretim yılının başında, 9. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri başarı testinin ortalama puanları 22.06 iken, eğitim öğretim yılının sonunda uygulanan başarı testinin ortalama puanları 23.03 olmuştur. Bu bulgular ışığında, 7, 8 ve 9. sınıf öğrencilerinin başarı testi puanlarındaki eğitim öğretim yılı içindeki artışın beklenen düzeyde olmadığı söylenebilir.

Aşağıda, PISA Okuma Becerileri testi sonuçları, 7, 8 ve 9. sınıflarda eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Bağımlı Gruplar için t Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8. 9. Sınıfların PISA Okuma Becerileri Testine ait Bağımlı Gruplar İçin t-Testi

	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Öntest	362	22.06	9.94	361	-11.05	.000*
Sontest	362	23.03	9.79			

* $p < 0.05$

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan 9. sınıf öğrencilerinin PISA Okuma Becerileri öntest puan ortalamasının 22.06 (ss = 9.94) ve aynı grubun sontest puan ortalamasının 23.03 (ss = 9.79) olduğu gözlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(361)} = -11.05$; $p < 0.05$).

8. sınıfların PISA Okuma Becerileri Testine ait Bağımlı Gruplar İçin t-Testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. 8. Sınıfların PISA Okuma Becerileri Testine ait Bağımlı Gruplar İçin t-Testi

	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Öntest	95	18.45	7.80	94	-8.32	.000*
Sontest	95	20.31	7.45			

* $p < 0.05$

Tablo 9’da, araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin PISA Okuma Becerileri önötest puan ortalamasının 18.45 (ss = 7.80) ve aynı grubun sontest puan ortalamasının 20.31 (ss = 7.45) olduğu gözlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(94)} = -8.32$; $p < 0.05$).

7. sınıfların PISA Okuma Becerileri Testine ait Bağımlı Gruplar İçin t-Testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 10. 7. Sınıfların PISA Okuma Becerileri Testine ait Bağımlı Gruplar İçin t-Testi

	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Öntest	94	15.35	5.95	93	-5.57	.000*
Sontest	94	16.21	5.74			

* $p < 0.05$

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan 7. sınıf öğrencilerinin PISA Okuma Becerileri öntest puan ortalamasının 15.35 (ss = 5.95) ve aynı grubun sontest puan ortalamasının 16.21 (ss = 5.74) olduğu gözlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(93)} = -5.57$; $p < 0.05$).

Yukarıda verilen çizelgeler incelendiğinde, 7, 8 ve 9. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri öntest-sontest ortalamaları arasında sontest lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımları ile PISA 5. düzey okuma becerileri yeterliklerinin yaklaşık %33’ü ve 6. düzey okuma becerileri yeterliklerinin yaklaşık %20’si örtüşmektedir. Üst düzey yeterlik düzeylerinde örtüşen okuma becerisi kazanımlarının azlığı ve yetersizliği, okuma becerisinin en önemli amaçları içinde yer alan okuduklarından hareketle yeni düşüncelere ulaşma yaklaşımından ne kadar uzak kalındığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. PISA’nın okuma becerileri alanında belirtilen okuma yeterlikleri açık ve somut bir biçimde verilmişken; Türkçe dersi öğretim programında belirtilen bazı kazanımların tam olarak neyi ifade ettiği belli olmamaktadır, örneğin: “2.18. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Bu kazanımda, “söz sanatları” ve “anlatıma olan katkı” ifadeleri açık değildir. Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programındaki bazı kazanımların çok genel ve gerçekleştirilebilirliklerinin göreceli olduğu söylenebilir; örneğin: “2.13. Metne ilişkin sorulara cevap verir. / 2.14. Metne ilişkin sorular oluşturur.” kazanımları çok geneldir. Öğrencinin metne ait hangi soru türlerine yanıt arayacağı, metne ilişkin ne tür sorular oluşturacağı açık değildir. Sonuç olarak, Türkçe 6, 7, 8. Sınıf Öğretim Programında yer alan kazanım ifadelerinin bazılarının ölçülebilirlik, kazanım ifadesine uygunluk, anlaşılabilirlik açılarından sorunlu olduğu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde, benzer bulgulara ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki kazanımlar ile öğrencilerin PISA’nın okuma becerileri alanında bulunan üst yeterlik düzeylerine çıkarılmasının oldukça güç olduğu (Berberoğlu, Arıkan, Demirtaşlı, İş Güzel, Özgen, 2009; Baydık, 2011; Aydın, Sarier ve Uysal, 2014; Batur ve Ulutaş, 2013; Coşkun, 2013) belirtilmektedir. Araştırma bulgularına bakarak, öğrencilere okuma becerilerinin kazandırılması ve programdaki kazanımların PISA’nın üst düzey okuma yeterlikleri ile örtüşmesinin sağlanması konusunda, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımlarının incelenerek, öğretim programının yeniden yapılandırılması gerekliliğinin ortaya çıktığı söylenebilir.

Araştırma ile ilgili dikkat çeken bir diğer sonuca göre; 7, 8, 9. sınıf öğrencilerinin PISA okuma becerileri testinden aldıkları ortalama puanların yıl içinde bir artış gösterdiği belirlenmiş ve öğrencilerin ortalama puanlarının sontest lehine anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı olan bu farkı, uygulamada anlamlı olarak kabul etmek mümkün değildir. Öğrencilerin, PISA okuma becerileri testinden aldıkları puan ortalamalarına baktığında, öğrencilerin düşük performans gösterdikleri, toplam 46 puan üzerinden yılsonunda en yüksek 23.03 puan ortalamasına ulaşabildikleri belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde, bu araştırmanın bulgusuyla benzer olarak Türk öğrencilerin PISA okuma becerileri alanında, yüksek performans göstermedikleri ve alt yeterlik düzeyinde yer aldıkları (Batur ve Ulutaş, 2013; Bozkurt, 2014; OECD, 2013; Gülleroğlu, Bilican ve Demirtaşlı, 2014; Şengül, 2011; Aydın, Sarier ve Uysal, 2014) vurgulanmaktadır.

Öneriler

- Öğretim programındaki kazanımların PISA’nın üst düzeyinde yer alan yeterliklerle örtüşmesinin sağlanması için, Türkçe 6, 7, 8. sınıf öğretim programındaki okuma becerileri kazanımları, ölçülebilirlik, kazanım ifadesine uygunluk, anlaşılabilirlik ve PISA okuma becerileri yeterlik düzeyleri açılarından analiz edilmelidir. Sorunlu

olduğu düşünölen okuma becerileri kazanımları öğretim programını hazırlayacak uzmanlar tarafından yeniden yapılandırılmalıdır.

- Araştırmada, öğrencilerin PISA okuma becerileri testinden aldıkları öntest ve sontest puanları arasındaki fark, okuma becerileri alanındaki üst düzey kazanımlara ulaşılabilmesi bakımından yeterli değildir. Bu nedenle, okul yönetimi ve öğretmenler, öğrencilerin “okuma kültürü” oluşturabilmesi için, Türkçe derslerinin içeriğine okumayı özendirici etkinlikler ekleyebilirler; öğrencileri okul dışında kütüphanelere, kitap fuarlarına, yazar söyleşilerine götürebilirler.
- Okullar eğitim-öğretim yılının belirli zamanlarında okul içinde öğrencilerin kitap alma ve okuma alışkanlıklarını arttıracak biçimde yayınevleri ile ortaklaşa çalışmalar yürütebilirler. Okul yöneticileri, yazarları okullara davet ederek onların öğrencilerle yüz yüze gelmelerini, kitapların ve okumanın önemi ile ilgili söyleşi yapmalarını sağlayabilirler.

5. Kaynakça

- Anderson, J. A. (2005). *Accountability in Education*. Unesco International Academy of Education, International Institute for Educational Planning. <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001409/140986e.pdf> adresinden 21 Nisan 2015 tarihinde alınmıştır.
- Ardahan, H. ve Ersoy, Y. (2004). *İlköğretim okullarında kesirlerin öğretimi*. <http://www.matder.org.tr> adresinden 18 Ocak 2015 tarihinde alınmıştır.
- Aydın, A., Sarier, Y. ve Uysal, Ş. (2014). Evaluation of students' academic achievement in terms of PISA results. *Elementary Education Online*, 13(3), 1065-1074. <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 21 Eylül 2015 tarihinde alınmıştır.
- Batur, Z. ve Ulutaş M. (2013) PISA ile Türkçe öğretim programındaki okuduğunu anlama kazanımlarının örtüşme düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 6(2), 1549-1563.
- Baydık, B. (2011). Okuma güçlüğü olan öğrencilerin üstbilişsel okuma stratejilerini kullanımı ve öğretmenlerinin okuduğunu anlama öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 301-319.
- Bennet, E. (2009). *An investigation of the influence of metacognition, reading comprehension skill, and background knowledge on studying* (Doctoral dissertation) Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3212531).
- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 21-35.
- Bıkmaz, F. (2006). Yeni ilköğretim programları ve öğretmenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 99-116.
- Bozkurt, Ü. (2014). Development of reading literacy in South Korea from PISA 2000 to PISA 2009. *Education & Science*, 36(2), 140-154.
- Büyököztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, T. (2013). *Uluslararası öğrenci başarı değeriendirme programı (PISA) 2009 uygulaması okuma becerileri okuryazarlığını etkileyen faktörler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 22 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- Dale, R. (2000). “Globalization and education: Demonstrating a “common world educational culture” or locating a “globally structured education agenda.” *Educational Theory*, 50(4), 427-448.
- Ertürk, A. (2008). *Yenilenen ilköğretim Türkçe programlarındaki 6. sınıf okuma alanı hedefleri ile ilgili öğretmen görüşleri ve değeriendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Afyon. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 22 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- Gülleroğlu, D., Bilican, S. ve Demirtaşlı, N. (2014). Türk öğrencilerinin PISA 2003-2006-2009 dönemlerindeki okuma becerilerini yordayan sosyoekonomik ve kültürel değerişkenlerin araştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), 201-222.
- Karaman, K. (2010). “Küreselleşme ve eğitim”, *Journal of World of Turks*, 2(3), 131-144.
- MEB. (Milli Eğitim Bakanlığı) (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6-8) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2011). *Building on PISA'S knowledge base*. Paris: OECD Publications.
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2013). *PISA 2012 Results booklet*. Paris: OECD Publications.
- Olkun, S., Altun, A. ve Aydoğdu, T. (2003). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar deneyimleri ile uzamsal düşünme ve geometri başarıları arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 21(4), 45-58.
- Şencan, H. (2005) *Sosyal ve davranışsal ölçmelerde güvenilirlik ve geçerlik*. 3. Baskı. Ankara: Sözkese Matbaacılık.